

Handläggare
Kajsa Pärke
Telefon: 085082108383

Till
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2022-08-25

Stadsövergripande trädmål

Yttrande till kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

På uppdrag av kommunfullmäktige har trafiknämnden tillsammans med miljö- och hälsoskydds-nämnden tagit fram ett stadsövergripande trädmål: *För varje träd som tas ned på gator, torg och i anlagda parker, ska staden plantera två nya träd.* Stadsdelsförvaltningen är mycket restriktiv med att ta ner träd i både parker och natur, och arbetar aktivt med återplantering i parker. Däremot är förvaltningen tveksam till att ha återplantering av två träd som mål. Det riskerar att minska de rekreativa och ekologiska värdena genom att öppna ytor minskar i parkerna. Inköp, plantering och garantiskötsel av ett träd kostar minst 50 000 kronor, vilket gör att målet skulle påverka stadsdelsnämndens ekonomi. Bedömningen av vilka träd som ska ersättas kan också bli svår att kommunicera till stockholmarna. Förvaltningen föreslår istället att särskilda medel för att uppdatera de lokala parkplanerna inklusive trädplaner avsätts i den centrala medelsreserven.

Bakgrund

I kommunfullmäktiges budget 2020 fick trafiknämnden i uppdrag att i samarbete med miljö- och hälsoskydds-nämnden och kommunstyrelsen ta fram ett stadsövergripande trädmål.

Ansvaret för att plantera och sköta om stadens träd är fördelat mellan olika förvaltningar och bolag, främst trafikkontoret, exploateringskontoret, fastighetskontoret, kyrkogårdsförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna och fastighets- och bostadsbolagen.

Staden har sedan tidigare en trädpolicy som antogs i kommunfullmäktige 1991. För stadens parker och grönområden har parkplaner tagits fram av stadsdelsförvaltningarna.

Ärendet

Träd bidrar med en rad ekosystemtjänster, till exempel att mildra effekterna av skyfall och värmeböljor, att bibehålla en god luftkvalitet och att stärka den biologiska mångfalden. Stadens arbete med träd spelar därmed en viktig roll i att uppnå intentionerna i en rad olika styrdokument i staden. Staden har mål för bostadsbyggande och infrastruktur men saknar motsvarande mätbara mål för grönska.

Trafikkontoret och miljöförvaltningen föreslår i sitt gemensamma tjänsteutlåtande att staden ska anta två trädmål:

1. För varje träd som tas ned på gator, torg och i anlagda parker, ska staden plantera ett nytt träd.
2. På stadens gator och torg ska krontäckningsgraden öka.

De föreslagna målen beskrivs närmare nedan.

För varje träd som tas ned på gator, torg och i anlagda parker, ska staden plantera ett nytt träd

Ibland behöver träd tas ner för att de till exempel är skadade och utgör en risk, de står i vägen för stadens utbyggnad och ledningsdragningar, de skymmer belysning eller sikt och skapar otrygghet, eller de står nära andra träd som behöver friställas. Vid varje fällning behöver en bedömning göras och målet avser främst träd som antingen fyller en viktig ekologisk funktion, som är representativt för ett områdes bebyggelsekaraktär eller som på andra sätt ger viktiga bidrag till en plats ekosystemtjänster eller vistelsekvaliteter.

Det föreslagna målet innebär inte att varje träd som tas ned alltid kommer att ersättas av ett nytt träd på samma plats. Ambitionen är att ersättningsträdet planteras i samma stadsdelsområde som det fällda trädet. Trafikkontoret kommer att ta fram en rutin för att säkerställa att de träd som behöver tas ner kommer att ersättas.

Vid beslut i trafiknämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden ändrades målet till:

För varje träd som tas ned på gator, torg och i anlagda parker, ska staden plantera två nya träd.

På stadens gator och torg ska krontäckningsgraden öka

Målet krontäckningsgrad beräknar hur stor andel av en yta som täcks av trädkronor. I Stockholm ligger den generella krontäckningsgraden idag på ca 30%, men den är väldigt olika fördelad över staden. För att målet ska hålla sig inom stadens

rådighet och på de ytor där det finns störst behov föreslås det endast gälla på gator och torg. Idag beräknas krontäckningsgraden på gator och torg till ca 12%. I parker är det också viktigt med krontäckning, men samtidigt önskvärt med öppna ytor som kan användas till lek och rekreation.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för samhällsplanering och intern service. De fackliga organisationerna informerades vid förvaltningsgrupp den 16 augusti 2022.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till att staden tar fram mål för träd och grönska. Målet om krontäckning har förvaltningen ingen synpunkt på då det endast gäller gator och torg. Däremot är förvaltningen tveksam till målet att ett borttaget träd på parkmark ska ersättas av två nya. Detta mål formulerades i förslaget från trafikkontoret och miljöförvaltningen som att ett borttaget träd ska ersättas med ett nytt. Målet ändrades vid beslut i trafiknämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden till att ett borttaget träd istället ska ersättas av två nya. Därmed har konsekvenserna av det nya målet inte heller analyserats av trafikkontoret och miljöförvaltningen.

Stadsdelsförvaltningen beskriver här hur vi arbetar med trädfrågor idag och hur vi bedömer att det nya målet kan påverka det arbetet.

Stadsdelsnämnden ansvarar för drift, underhåll och vissa investeringar på anlagd parkmark. Nämnden ansvarar även för skötsel av naturmark. Förvaltningen får många önskemål om att ta ner träd, men är mycket restriktiv med att fälla träd både i parker och naturmark. Nedtagning av träd sker framförallt om trädet är sjukt, utgör en risk, står för nära en byggnad eller skapar otrygghet genom att skymma sikt eller belysning. I första hand beskärs trädet för att åtgärda problemet, men ibland är det inte möjligt eller tillräckligt och trädet kan då behöva tas bort. Ett värdefullt träd som måste tas bort kan ibland göras om till en trädruin eller en högstubbe, vilket kan vara minst lika värdefullt för den biologiska mångfalden. På parkmark kan det också finnas träd som inte är planterade, utan har etablerat sig spontant genom att sly, av till exempel asp och lönn, har växt upp till träd. Dessa kan behöva gallras för att skapa miljöer som har högre värde för både rekreation och biologisk mångfald. Det kan också handla om planterade träd som då de växer upp står för trångt och behöver glesas ut. Förvaltningen arbetar aktivt med att genom nyplantering ersätta de värdefulla träd som behöver tas bort, antingen på samma plats eller på en närliggande plats.

Invånarna i Hägersten-Älvsjö stadsdelsområde har många önskemål om olika funktioner i parkerna och till exempel har antalet utegym, hundrastgårdar, skejtparker och boulevaner ökat avsevärt de senaste åren. Samtidigt ökar befolkningen och antalet personer som besöker parkerna blir fler. Då behövs även öppna ytor för picknick, bollspel och spontan lek. Även trygghetsfrågan har blivit mer aktuell och stadsdelsnämnden har till exempel fått trygghetsmedel för att skapa aktivitetsytor i parker och befolka dem mer. Utifrån detta ser förvaltningen att det blir svårt att balansera målet om att parkerna även ska få betydligt fler träd.

I trafikkontorets tjänsteutlåtande står det att ersättningsträd endast är aktuellt för borttagna träd som fyller en ekologisk eller estetisk funktion. Förvaltningen anser att det är viktigt att målet kan tillämpas på detta flexibla sätt, så att inte alla borttagna träd ska ersättas av två nya, vilket kommer att leda till förlust av rekreativvärden i parkerna, genom att öppna ytor försvinner. Samtidigt innebär det att en bedömning behöver göras i varje enskilt fall, vilket blir en utmaning i kommunikationen med stockholmarna. Kriterierna för vilka träd som ska ersättas och varför behöver bli tydliga. Staden måste även vara tydlig med att målet gäller anlagd parkmark, inte naturmark.

Ytterligare en aspekt av frågan är kostnaden för att ersätta ett träd. Att köpa in, plantera och ha garantiskötsel på ett träd tills det har etablerat sig kostar minst 50 tkr, vilket är en stor utgift som belastar driftbudgeten. Om målet ska vara att ersätta ett borttaget träd med två nya kommer de nya träden att behöva vara mindre, om det ska rymmas inom stadsdelsnämndens budget. I de flesta fall blir då de ekologiska och rekreativa värdena mindre. Likaså finns en större risk att små träd utsätts för vandalisering.

I ärendet hänvisas till att stadsdelsnämnderna har lokala parkplaner. Dessa är ett viktigt verktyg för att planera och utveckla stadsdelsområdets parker, och de innefattar även en översyn av parkernas träd och behov av kompletteringar. Problemet är att det inte längre går att använda parkinvesteringar för uppdatering av parkplanerna. Istället ska uppdateringarna finansieras inom den ordinarie driftbudgeten. Då det handlar om ett stort och kostsamt uppdrag som behöver göras ungefär vart sjunde år, finns det inte utrymme att finansiera det genom driftbudgeten, som går åt till den ordinarie driften. För att stadsdelsnämnderna ska ha aktuella parkplaner behöver det finnas möjlighet att söka särskilda driftmedel för detta. Parkplanerna kan då även utvecklas till att även innehålla trädplaner för parkmark.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att målet om att ersätta ett borttaget träd med två nya riskerar att minska rekreativa och ekologiska värden genom att öppna ytor minskar i parkerna och de ersättningsträd som planteras blir fler men mindre. Om målet ska tillämpas bör kriterierna för vilka träd som ska ersättas bli tydliga och kommuniceras till stockholmarna tillsammans med målet. Det bästa verktyget för stadsdelsnämndernas utveckling av parkerna och träden är lokala aktuella parkplaner. För att stadsdelsnämnden ska kunna finansiera uppdateringen av parkplanerna behöver särskilda driftmedel avsättas för det.

Gunilla Davidsson
stadsdelsdirektör
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Linda Palo
avdelningschef
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Bilagor

Remissunderlag Stadsövergripande trädmål.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Davidsson, stadsdelsdirektör	2022-08-08
Linda Palo, avdelningschef	2022-08-08